

TÜRKİYE’DE YAŞANAN EĞİTİM SORUNLARINA GÜNCEL BİR BAKIŞ*

Gönül ŞENER**

Öz: Son yıllarda eğitim çıktılarının istenilen düzeyde olmaması eğitim sisteminde yaşanan sorunların belirlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda sınıf yönetiminin en önemli unsuru olan öğretmenlerin yaşadıkları güncel sorunlara ilişkin genel görüşlerinin belirlenmesi araştırmaya değer görülmüştür. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Millî eğitim sistemi içinde yaşadığımız güncel sorunları sıralayınız” açık uçlu sorusu görüşleri alınmak üzere 96 öğretmene sorulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; yaşanan sorunların en çok öğrenci kaynaklı olduğu bu sorunu finansman, program, öğretmen ve politik kaynaklı sorunların izledikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim sorunları, öğretmen, öğrenme çıktıları

* Bu çalışma VII. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr.; Munzur Üniversitesi, Çemişgezek MYO, Tunceli, gonulsener@munzur.edu.tr, ORCID NO: 0000-0003-3212-7703, Makale Geliş Kabul Ediliş Tarihi: 07.09.2019 – 26.12.2017.

A CURRENT OVERVIEW OF EDUCATION PROBLEMS IN TURKEY*

Gönül ŞENER**

Abstract:

The fact that educational outcomes have not been at the desired level in recent years reveals the importance of determining the problems experienced in the education system. Accordingly, it has been considered worthwhile to investigate the determination of the general opinions of teachers, who are the most important components of classroom management, about the current problems they are experiencing. Qualitative research method was used in the study. The question of "List the current problems you are experiencing in the national education system" was asked to 96 teachers to receive their opinions. According to the results obtained from the research, it was seen that the problems experienced were mostly student-sourced and this problem was followed by finance, program, teacher and political-sourced problems.

Key Words: Education problems, teacher, learning outcomes

Giriş

Yirmi birinci yüzyıl kalkınma çabalarında daha zengin ve müreffeh ülke olma hedefine ulaşmak için sürdürülen uğraşlardan biri de eğitimidir. Eğitim bireyi geliştirdiği gibi diğer taraftan da ülkenin bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını sağladığı için önemli ve işlevsel bir araçtır (Bowen, 1980). Eğitim bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal işlevleri açısından önemli bir güce sahip olmanın yanında (Sarıbaş ve Babadağ, 2015:19), bir toplumun yaşama tarzının belirlenmesini, kültürün gelecek kuşaklara sağlıklı olarak aktarılmasındaki milli hassasiyetini, toplum kalkınmasını, ideal insan ve onun şahsiyetinin inşası gibi toplumun varlığının temel varoluş ilkelerini koruyan, geliştiren ve onu geleceğe hazırlamada dinamik bir fonksiyon taşır (Akın, Şimşek ve Erdem, 2007:7). Eğitim olgusuna yönelik en temel beklenti; günümüz yaşam ihtiyaçlarına cevap veren, sorgulayan, düşünen, eleştiren, araştıran, mücadele eden, üreten, merak eden, girişimci ruha sahip, dünyadaki gelişmeleri takip edebilen, toplumsal yaşama katkı sağlayabilen, ulusal değerlerinin farkında, evrensel açıdan ise

* This study submitted at VII. presented at the International Congress of Educational Researches.

**Assist. Prof. Dr., Munzur University, Çemişgezek Vocational School, Tunceli, gonulsener@munzur.edu.tr.

◆ Gönül Şener

temel insan haklarına ve barış kültürüne sahip ve bu evrensel değerlere saygılı bireylerin yetiştirilmesidir (Hareket, Erdoğan ve Dünder, 2016:288; Anıl, 2009).

Türkiye’de bugüne kadar milli eğitim sistemini geliştirmeye dönük olarak pek çok proje hazırlanıp gerçekleştirilmiş planlar, hedefler, politikalar, ilkeler belirlenip uygulamaya konulmuş; ancak, eğitimde beklenen sonuçlar bir türlü alınamamıştır. Milli Eğitim Şuraları’nda alınan kararlar ve 1963’ten bugüne kadar uygulanan beş yıllık kalkınma planlarındaki eğitim hedefleri ve politikaları incelendiğinde, alınan kararların hayata geçirilmesi yönüyle söylemle eylem paralelliğinin sağlanamadığı görülmektedir (Gelecek için Eğitim Raporu, 2010:11).

Öğrencilerin başarı düzeylerini artırmak, eğitim politikalarının öğrenci üzerindeki etkisini görmek, eğitim sistemini daha işlevsel hale getirebilmek ve eğitim kalitesini yükseltmek için ülke olarak İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)’nın PISA çalışmalarına ülkemiz ilk kez 2003 yılında katılmıştır. Katılımın ilk yıllarından bu yana Türkiye’deki PISA sonuçları eğitim sistemimizdeki eksikler açısından önemli ipuçları içermektedir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011:767).

Amacı insan yetiştirme olan Türk Eğitim Sistemi, bireylerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmenin yanında toplumsal kalkınmayı da sağlayan önemli bir araçtır (Uluğ, 1998). Eğitimden beklenen fayda, kısa vadede sağlanamamakla birlikte ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlayan insan gücünü yetiştirmesi bakımından önem taşımaktadır. Eğitimin herhangi bir basamağında yaşanan sorunlar hem önceki basamaklarda hem de sonraki basamaklarda istenilen çıktılarının oluşmasını engellemektedir. Son yıllarda eğitim çıktılarının istenilen düzeyde olmaması eğitim sisteminde yaşanan sorunların belirlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu çalışmada öğretmenlerin yaşadıkları güncel sorunlara ilişkin genel görüşlerinin belirlenmesi araştırmaya değer görülmüştür.

Yöntem

Öğretmenlerin yaşadıkları güncel sorunlara ilişkin genel görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim “fenomology” deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır. Olgubilim bize tamamen yabancı olmayan ancak tam olarak anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmada uygun bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:72).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Tunceli il merkezinde ve ilçelerinde ortaokul ve lise kademesinde görev yapan 96 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada tesadüfi ve orantısız küme örnekleme yöntemi kullanılarak çalışma grubu belirlenmiştir. Buna göre Tunceli il merkezi ve ilçelerinde yer alan okullar rasgele yöntemle listeden seçilmiş ve seçilen bu okullarda görev yapan öğretmenler

örneklem olarak belirlenmiştir. Küme örnekleme çalışılması düşünülen evrende doğal olarak oluşmuş veya farklı amaçlarla yapay olarak oluşturulmuş, kendi içinde belirli özellikler açısından benzerlik gösteren değişik grupların olması durumunda kullanılmaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2011:105). Öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlere İlişkin Demografik Özellikleri

<i>Cinsiyet</i>		<i>Eğitim durumu</i>	
Kadın	55	Lisans	78
Erkek	41	Lisansüstü	18
<i>Kıdem</i>		<i>Okul Türü</i>	
1-5 yıl	43	Ortaokul	39
6-10 yıl	27	Lise	57
11-15 yıl	6	<i>Yer</i>	
16-20 yıl	6	İl Merkezi	36
20+yıl	4	İlçe	60

Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin yaşadıkları güncel sorunlara ilişkin ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerinin genel görüşlerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Milli eğitim sistemi içinde yaşadığımız güncel sorunları sıralayınız” açık uçlu sorusu görüşleri alınmak üzere öğretmenlere sorulmuştur. Öğretmenlere görüşme formları verilerek, gerekli açıklamalar yapılmış bu formları doldurup teslim etmeleri istenmiştir. Doldurulan görüşme formları araştırmanın temel veri kaynağı olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

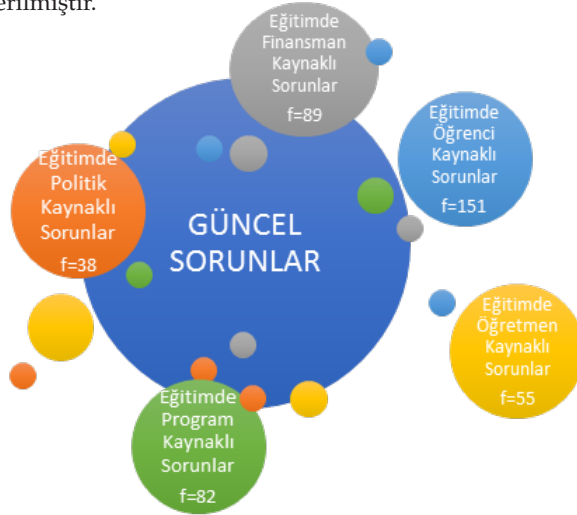
Öğretmenlerinin görüşleri dikkate alınarak elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmaların çözümlenmesinde kullanılan “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde, temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunu okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu yolla veriler tanımlanmaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır (Yıldırım, Şimşek, 2011:227). Çalışmada ilk olarak öğretmenlerin görüşme formuna vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş ve öğretmenlerden toplanan bütün veriler (96 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir. Daha sonra bu anketler üzerinde çözümlenmeler yapılmıştır. 96 anketin her birine sırayla sayı numarası verilerek her bir soru için bir Word belgesi oluşturulmuş ve yanıtlar istatistiksel veri analiz programında analiz edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplandırmalar yapılarak temalar oluşturulmuş ve görüşler uygun temalara yerleştirilmiştir. Ayrıca çalışmada

◆ Gönül Şener

öğretmenlerin görüşlerine ilişkin frekans değerleri belirlenmiştir. Her bir temada dikkat çeken katılımcı görüşlerine doğrudan alıntılarla yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini ölçmek için, öğretmen görüşlerinden elde edilen dört farklı soruya vermiş oldukları yanıtların yerleştirildiği temayı temsil edip etmediğini görebilme amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu doğrultuda uzman tarafından incelenmesi istenen soru formlarından elde edilen yanıtlar ile araştırmacı tarafından oluşturulan tema listesi, hiçbir yanıt dışında kalmayacak şekilde eşleştirmesi yapılmıştır. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini ölçmek için Miles ve Heberman'ın geliştirdiği Uzlaşma Yüzdesi(P) = Görüş Birliği(Na) / (Görüş Birliği(Na) + Görüş Ayrılığı(Nd)) X 100 formülü kullanılmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008:467). Buna göre görüşüne başvuru uzman sadece altı ifadeyi araştırmacılar tarafından farklı bir kategoriyle yerleştirmiştir. Bu hesaplamanın ardından araştırmanın güvenilirliği; $P=415/(415+14) \times 100 = \%96$ olarak bulunmuştur. Bu sayede araştırmanın iç geçerliği sağlanmıştır. Araştırmanın dış geçerliğinin sağlanması için ise araştırmanın örneklemini genellemeye izin verecek şekilde seçilmiştir. Karasar (2008), varılan bir nedensel ilişkide, sonucun bilinen nedenlerle gerçekten açıklanabilirliğini iç geçerlilik olarak tanımlarken, örnek bir grup üzerinde ve araştırma koşulları içinde varılan bir sonucun, gerçek yaşama genellenebilirliğini de dış geçerlilik olarak tanımlamıştır.

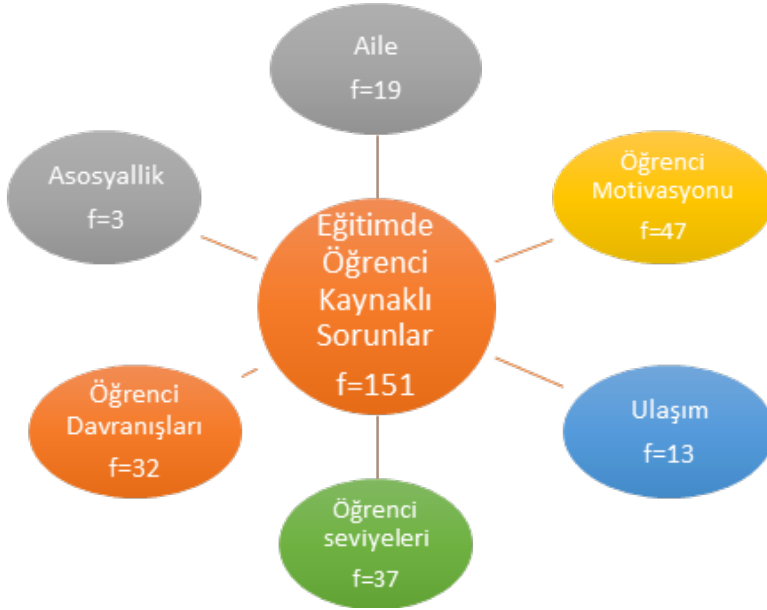
Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin yaşadıkları güncel sorunlara ilişkin genel görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada elde edilen bulgular güncel sorunlar teması etrafında öğrenci, finansman, program, öğretmen ve politik kaynaklı sorunlar olarak ele alınmış ve Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Eğitimdeki güncel sorunların boyutlara göre dağılımı

Öğretmenlerin eğitim sistemi içinde yaşadıkları güncel sorunlar incelendiğinde; yaşanan sorunların en çok öğrenci kaynaklı olduğu ($f=151$) bunu finansman (89), program (82), öğretmen (55) ve politik (38) kaynaklı sorunların izledikleri görülmüştür. Aslında eğitim çıktılarının düşük olması öğrenci kaynaklı sorunların fazlalığı hakkında ipuçları içerebilir. Eğitimde öğrenci kaynaklı sorunlar kendi içinde değerlendirilerek bulgular Şekil 2’de yer sunulmuştur.

Şekil 2. Öğrenci boyutuna ilişkin sorunlar

Öğrenci kaynaklı sorunlar incelendiğinde; öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması ($f=47$) en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorunu öğrenci seviyelerinin düşük olması ($f=37$), öğrencilerin davranış problemleri göstermesi ($f=32$), aile faktörünün etkisiz oluşu ($f=19$), ulaşım sorunları ($f=13$) ve az da olsa bazı öğrencilerin asosyal davranışları ($f=3$) izlemektedir. Öğrencilerin motivasyonlarının düşük olmasının ve davranış problemleri göstermelerinin sınav başarılarının düşmesinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin yaşadıkları öğrenci kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri:

Ö7: Öğrencilerin geleceğe dair planlarının ve vizyonlarının olmaması

Ö62: Çalıştığım okul meslek lisesi olduğu için eğitim anlamında öğrenciler çok başarılı değiller. Öğrencilerin yaşamış oldukları ergenlik dönemi nedeniyle sınıf içindeki tutumları, ukala tavırları sorun oluyor.

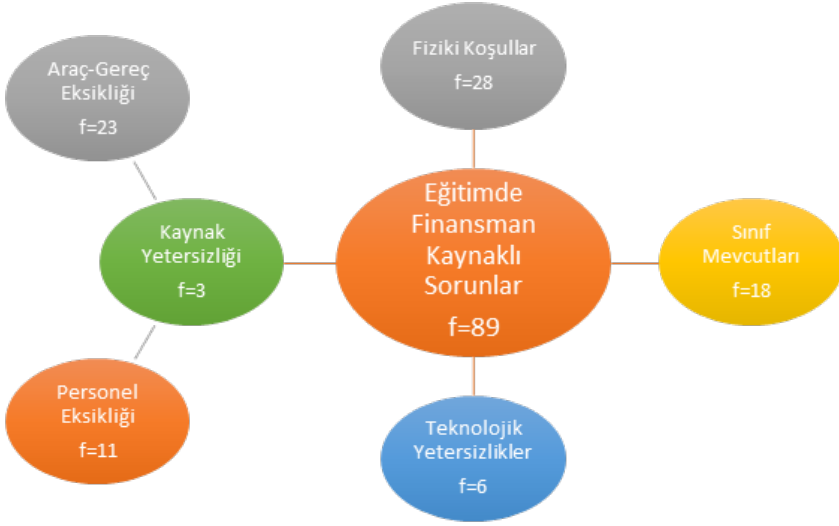
◆ Gönül Şener

Ö40: Üniversite sınavında çıkmıyor diye öğrencilerin dersi önemsememesi.

Ö48: Velilerin bilinçsizliği ve ilgisizliği

Ö1: Okula gelmede öğrencilerin yaşadığı ulaşım sıkıntısı

Ö71: Sürekli derslerle (günde 8 saat) öğrencilerimizin çok yorulması ve sürekli ödevler verilerek dışardaki hayattan uzaklaştırılması

Şekil 3. Finansman boyutuna ilişkin sorunlar

Eğitimde finansman kaynaklı sorunlarda kaynak yetersizliği (f=37) en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorunu fiziki koşulların yetersizliği (f=28), sınıf mevcutları (f=18) ve teknolojik yetersizlikler (f=6) izlemektedir. Kaynak eksikliği içinde araç-gereç eksikliğinin ve personel eksikliğinin daha ön plana çıktığını söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin yaşadıkları finansman kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri:

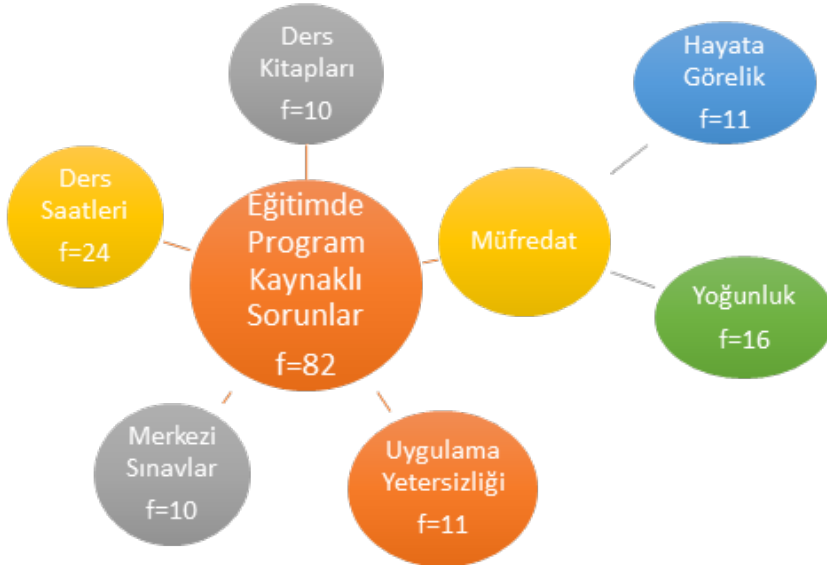
Ö46: Bazı sınıfların kalabalık olması veya sınıfların küçük olması sınıf yönetimini, öğrenci katılımını zorlaştırmaktadır.

Ö54: Okulun fiziki koşulları eğitim- öğretim faaliyetlerinin sağlıklı yürütülmesi açısından yetersizdir.

Ö81: Araç gereç ve malzeme sıkıntıları yaşıyoruz.

Ö36: Okulumuzda memur olmadığı için resmi işlemlerde sıkıntılar yaşıyor.

Ö47: Okulumuz gerekli donanımına sahip değil Bilgisayar, *projeksiyon gibi teknolojik aletlerin olmaması*

Şekil 4. Program boyutuna ilişkin sorunlar

Program boyutunda ise en önemli sorunun müfredat kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. Müfredatın hem yoğun olması (f=16) hem de hayata görelikten uzak olması (f=11) sorun olarak değerlendirilmiştir. Bu sorunu ders saatlerinin fazlalığı (f=24), uygulama yetersizliği (f=11), ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması (f=10) ve merkezi sınavlar (f=10) izlemektedir.

Öğretmenlerin yaşadıkları program kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri:

Ö37: Ders saatlerinin fazla olması (lisede haftalık 40 ders saati)

Ö77: Özellikle sınava yönelik bunalıcı ve ağır okul ve eğitim sistemi

Ö85: Müfredat programının ağır oluşu meslek derslerinin ağırlık kazanması kültür derslerinin ders saatlerinin düşürülmesi

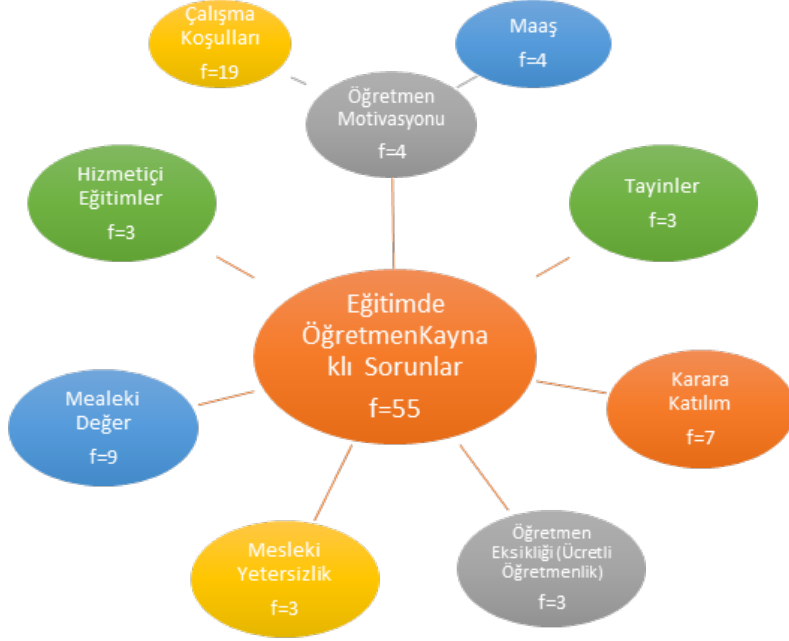
Ö78: Müfredat olabildiğince öğrenci düzeyinden uzak olduğu için bilgi aktarımı ve alımı problemi oluyor.

Ö75: Eğitim sisteminin bölgelere göre detaya inerek programların güncellenmesi

◆ Gönül Şener

Ö71: Çocukların sürekli bir yarış halinde sınava yönelik yarışmaları

Ö46: Kimya, fizik, biyoloji gibi derslerde uygulama saatlerinin olması gerektiğini düşünüyorum.

Şekil 5. Öğretmen boyutuna ilişkin sorunlar

Öğretmen boyutunda; içinde çalışma koşulları (f=19) ve maaşın (f=4) de yer aldığı öğretmen motivasyonu (f=27) en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorunu karara katılım (f=7), mesleki değer (f=9), tayinler (f=3), hizmetiçi eğitimler (f=3), mesleki yetersizlik (f=3) ve öğretmen eksikliği (f=3) izlemektedir. Bu durum öğretmenlerin çalışma koşullarının ve maaşlarının tatmin edici düzeyde olmadığını düşündürülebilir. Bunun yanında alınan kararlara öğretmenlerin dahil edilmemesi, öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması, öğretmen eksiğinin ücretli öğretmenlerle kapatılmaya çalışılması, özellikle eş durumu tayinlerinde yaşanan sorunlar ve hizmetiçi eğitimlerin verimsiz oluşu öğretmen kaynaklı yaşanan sorunları özetleyebilir.

Öğretmenlerin yaşadıkları öğretmen kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri:

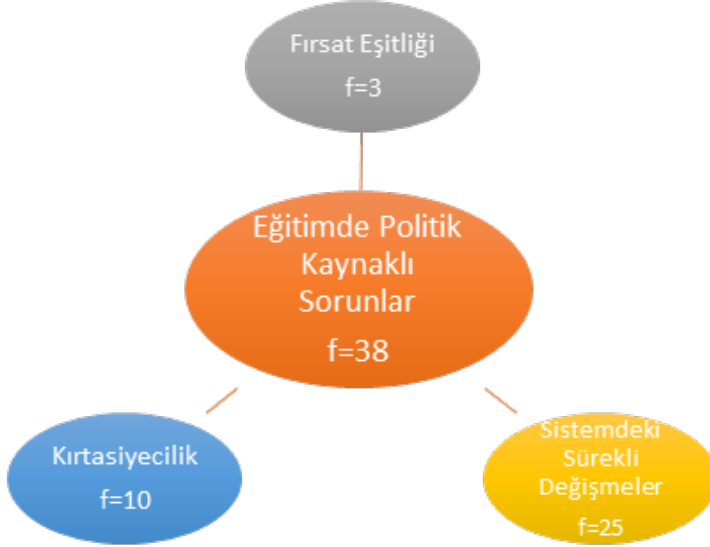
Ö18: Kalacak yerin olmaması ve yaşam koşullarının uygun olmaması

Ö22: Öğretmenlerin hak ettikleri itibarı görmemeleri

Ö25: Eğitimin en önemli ayaklarından biri olan öğretmenin fikrinin alınmaması

Ö23: atamasının yeterli olmaması özellikle fen bilimleri alanında ücretli öğretmen görevlendirirken mesleği öğretmen olmayan kişilerin görevlendirilmesi

Ö59: Hizmetiçi eğitimlerin verimsizliği

Şekil 6. Politik boyuta ilişkin sorunlar

Politik boyuta ilişkin en önemli sorun, sistemdeki sürekli değişimler (f=25) olarak görülürken bu sorunu kırtasiyecilik (f=10) ve fırsat eşitliği (f=3) takip etmektedir. Bu durum sistemdeki sürekli değişimlerin istenilen öğrenme çıktılarına ulaşmada engel teşkil ettiği yönünde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin yaşadıkları politik kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri:

Ö62: Eğitim sistemiyle çok fazla oynanması en temel problemimiz, süreklilik yok her gelen bakan kendi sistemini kurmaya çalışıyor. Bu da eğitim sisteminin oturmasının en büyük engeli. Dolayısıyla kalite istenilen seviyede olmamaktadır.

Ö67: Çocuklar arasında ekonomik kaynaklı farklılıklardan dolayı fırsat eşitliğinin olmaması

Ö19: eğitim döneminin önemli bir kısmının gereksiz *kâğıt* işleri ile geçtiğini düşünüyorum. Evrak tamamlama kaygısı sınıfımızın öğrencilerimizin ne denli eğitim öğretim alabildikleri konusunun çok çok önüne geçiyor olması eğitimcilerde de isteksizliğe neden oluyor.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Öğretmenlerin eğitim sistemi içinde yaşadıkları güncel sorunlar incelendiğinde; yaşanan sorunların en çok *öğrenci* kaynaklı olduğu bu sorunu finansman, program, öğretmen ve politik kaynaklı sorunların izledikleri görülmüştür. Aslında öğrenci kaynaklı sorunların fazlalığı, eğitim çıktılarının düşük olmasının önemli nedenleri arasında görülebilir. *Öğrenci* kaynaklı sorunlar incelendiğinde, öğrencilerin motivasyonlarının *düşük olması* en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorunu *öğrenci seviyelerinin düşük olması, öğrencilerin davranış problemleri göstermesi, aile faktörünün etkisiz oluşu, ulaşım sorunları ve az da olsa bazı öğrencilerin asosyal davranışları* izlemektedir. Öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması ve davranış problemleri göstermeleri sınav başarılarının düşük olmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür. Eğitimde finansman kaynaklı sorunlarda; kaynak yetersizliği en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorunu fiziki koşulların yetersizliği, sınıf mevcutları ve teknolojik yetersizlikler izlemektedir. Kaynak eksikliği içinde araç-gereç eksikliğinin ve personel eksikliğinin daha ön plana çıktığını söylemek mümkündür. Benzer sonuçlar Gedikoğlu (2005) tarafından yapılan çalışmada da görülmektedir. Gedikoğlu (2005), ilköğretimde finansman yetersizliklerinin yanı sıra, bina ve tesis eksiklikleri ve çok ciddi araç-gereç, laboratuvar donanımı, bilgisayar ve kütüphane yetersizlikleri olduğunu ifade etmektedir. Program boyutunda ise en önemli sorunun müfredat kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. Müfredatın hem yoğun olması hem de hayata görelikten uzak olması sorun olarak değerlendirilmiştir. Bu sorunu ders saatlerinin fazlalığı, uygulama yetersizliği, ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması ve merkezi sınavlar izlemektedir. *Öğretmen* boyutunda; içinde *çalışma koşulları ve maaşın* de yer aldığı *öğretmen* motivasyonudur. Bu sorunu karara katılım, mesleki değer, tayinler, hizmetiçi eğitimler, mesleki yetersizlik, *öğretmen eksikliği* izlemektedir. Bu durum öğretmenlerin çalışma koşullarının ve maaşlarının tatmin edici düzeyde olmadığını düşündürülebilir. Bunun yanında alınan kararlara öğretmenlerin dahil edilmemesi, öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması, öğretmen eksiğinin ücretli öğretmenlerle kapatılmaya çalışılması, özellikle eş durumu tayinlerinde yaşanan sorunlar ve hizmetiçi eğitimlerin verimsiz oluşu öğretmen kaynaklı yaşanan sorunlar özetlenebilir. Hizmetiçi eğitimlerle ilgili benzer sonuçlar Boydak Özkan, Şener ve Polat (2014) tarafından yapılan çalışmada da gözlenmiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin birçoğunun mesleki eğitim çalışmalarının kendilerine katkı sağlamadığı yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Politik boyutta ise en önemli sorun sistemdeki sürekli değişimler olarak görülürken bu sorunu kırtasiyecilik ve fırsat eşitliği takip etmektedir. Bu durum sistemdeki sürekli değişimlerin istenilen öğrenme çıktılarına ulaşmada engel teşkil ettiği yönünde yorumlanabilir.

Genel olarak var olan sorunları ortaya koymayı amaçlayan çalışmalardan; Kösterlioğlu ve Bayar'ın (2014) yapmış olduğu araştırmada en fazla öğretmenin mesleki gelişimi ve hizmet içi eğitimi, eğitimde yöneltme/mesleki yönlendirme eksikliği,

nitelikli eğitim yöneticisi yetiştirilmesi ve atanması, öğretmenin istendik yeterliklere uygun yetiştirilmesi, eğitimde dershaneler sorunu, fiziki alt yapı ve donanım eksiklikleri, eğitim politikalarının ideolojik etkilerin etkisinde kalması, öğretmenlik kariyer basamaklarının sistemde yarattığı düşünülen sorunlar ve eğitim kademeleri arasında geçişlerde sınav odaklı bir eğitim anlayışının yarattığı sorunlar olarak sıralanmışlardır. Yılmaz ve Altunkurt’un (2011) çalışmasında ise *öğretmen adaylarının görüşlerine göre Türk eğitim sisteminin başlıca sorunlarının*; merkezi sınavlar, kalabalık sınıflar, ezberci eğitim, donanım ve fiziki yapı eksikliği, mevcut öğretmenlerin niteliği, eğitime erişimdeki eşitsizlikler, siyaset (ideolojik ayırım ve kayırmalar), öğretmen atama sistemi, özel dershaneler, finansman sorunları ve mesleki teknik eğitim olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitimde var olan sorunları ortadan kaldırmak ve istenilen çıktılara ulaşmak için öğrencilerin daha çok içsel motivasyonlarını artırıcı çalışmalar yapılabilir. Bu sayede öğrencilerin derse ilgileri artacak dolayısıyla ders başarılarının da artması sağlanacaktır. Davranış problemi gösteren öğrenciler için okul- aile işbirliğine gidilerek rehber öğretmenlerin uzmanlığında problemleri davranışların altında yatan nedenler araştırılmalı, bu davranışlar için çözüm bulunmalıdır. Okulun dış müşterisi olan ailelerin kendilerini okulun bir parçası olarak hissetmelerini sağlamak için özellikle karara katılım süreçlerine dahil edilmelidir. Bu sağlandığı zaman veli okula daha sık gelip gidecek öğrencisiyle daha fazla ilgili olacaktır. Her ne kadar eğitimde finansman konusunda ülke olarak gelişim gösterilse de bu çalışma bulguları hala eksikliklerin olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde yer alan okullarda finansman kaynaklı eksikliklerin giderilmesi çeşitli projeler yardımıyla sağlanabilir. Hazırlanan eğitim müfredatı hayatın içinden olmalı ve içerik biraz daha sadeleştirilmeli, özellikle ortaokullarda ders saatleri azaltılmalı, ders kitapları içerik olarak yeniden gözden geçirilmelidir. Bunun yanında merkezi sınavların yarattığı yarış atı modelinin yerine öğrencileri hayata hazırlayan eğitim modelleri geliştirilmelidir. Özellikle kırsalda çalışan öğretmenlerin kalacak yer, ulaşım sorunları çözülmeli, bu yerlerin çekiciliği artırılmalıdır. Ayrıca öğretmen maaşlarının tatmin edici düzeyde olması sağlanmalıdır. Öğretmenlere tayinler konusunda kolaylık sağlanmalı, aile bütünlüğü açısından eşlerin birbirinin yanında olması için yeni formüller üretilmelidir. Öğretmen eksikliğinin yaşandığı okullarda bu eksikliğin giderilmesine dönük çözüm arayışları olmalıdır. Her şeyden önce eğitim sistemi sağlam temeller üzerine oturtulmalı, sürekli yapılan değişikliklerle olumsuz etkilenen çocuklarımızın yerine, sistemin olumlu etkileri çocuklarda gözlenmelidir. Sonuç olarak eğitimde istenen çıktılara ulaşmak için iç ve dış paydaş görüşleri dikkate alınarak, sorunların giderilmesine dönük çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Anıl, D. (2009). Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programında Türkiye'deki Öğrencilerin Fen Bilimleri Başarılarını Etkileyen Faktörler, *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 71-86.
- Bowen, H. R. (1980). *Investment in Learning*. San Francisco: Jossey Bass Publishers.
- Boydak Özcan, M., Şener, G. ve Polat, H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Eğitimlerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi, *Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(4), 167-180.
- Çelen, F. K., Çelik, A., Seferoğlu, S. S. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları, Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Eğitim Bir Sen (2011). *Gelecek için Eğitim Raporu* (Report No:41). Ankara: Gözde Matbaacılık.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Hareket, E., Erdoğan, E. ve DüNDAR, H. (2016). Eğitim Sistemine İlişkin Bir Durum Çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 287-299.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (17.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kösterlioğlu, İ. ve Bayar, A. (2014). Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Güncel Bir Değerlendirme, *International Journal of Social Science*, 25(1), 177-187.
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 55:459-496.
- Sarıbaş, S. ve Babadağ, G. (2015). Temel Eğitimin Temel Sorunları, *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3 (1), 18-34.
- Uluğ, F. (1999). Meslek Eğitimi Ağırlıklı Ortaöğretim için Yapısal Yönelimler: 16. Milli Eğitim Şurasına Yönelik Bir Değerlendirme, *Eğitim Yönetimi*, 17, 37-51.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. ve Altinkurt, Y. (2011). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.

